

Yhteisen suomalais-venäläisen rajavesistöjen käyttökommision 57. kokous

Yhteisen suomalais-venäläisen rajavesistöjen käyttökommision (jäljempänä Komissio) 57. kokous pidettiin 19.– 20. elokuuta 2019 Suomessa Inarissa.

Venäjän valtuuskuntaan kuului Venäjän vesiviraston, Venäjän kalastusviraston, Venäjän ympäristövalvontaviraston, Venäjän hydrometeorologian laitoksen, alueellisen vesivoimayhtiön TGK-1:n sekä Venäjän ympäristö-, teknologia- ja ydinvalvontalaitoksen edustajia. Valtuuskuntaa johti Venäjän vesiviraston varajohtaja ja komission Venäjän puolen puheenjohtaja T.V. Bokova.

Suomen valtuuskuntaa johti maa- ja metsätalousministeriön kansliapäällikkö ja Suomen puolen puheenjohtaja Jaana Husu-Kallio. Suomen valtuuskunnassa olivat mukana maa- ja metsätalousministeriön, ympäristöministeriön, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, Lapin ELY-keskuksen, rajavartiolaitoksen, Luonnonvarakeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen sekä voimayhtiö Fortumin edustajat.

Komission vesiensuojelutyöryhmä raportoi rajavesistöjen vedenlaadun seurannasta ja tutkimuksista. Vuonna 2019 tehtiin myös interkalibrointi, eli sekä Suomen että Venäjän laboratoriot analysoivat samat näytteet vertailukelpoisuuden arvioimiseksi. Komissio totesi olevansa tyytyväinen toimintansa aikana rajavesistöjen vesienlaadussa tapahtuneeseen myönteiseen kehitykseen. Komissio antoi vesiensuojelutyöryhmälle tehtäväksi laatia hydrobiologisen seurannan tiekartan.

Imatran ja Svetogorskin voimalaitosten edustajat kertoivat Vuoksen voimataloudellisesta hyväksikäytöstä istuntojen välisenä aikana. Komissio totesi, että osapuolet ovat täyttäneet Vuoksen voimataloudellista hyväksikäyttöä koskevan 1972 valtiosopimuksen vaatimukset istuntojen välisenä aikana.

Saimaan ja Vuoksen juoksutukset on toteutettu vuosikokousten välisenä aikana juoksutussäännön mukaisesti. Komissio kuuli osapuolten tilannekatsauksen Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön yhteistoimintamenettelyn mahdollisuuksien selvittämisestä. Tätä kysymystä on valmisteltu kokonaiskäytön työryhmän asiantuntijoiden erillisessä kokouksessa. Osapuolten asiantuntijat käsittelivät asiaa ja tulivat siihen tulokseen, että yhteistoimintamenettely Saimaan virtaamien ennustamisessa ja juoksutussuunnittelussa on tarpeellinen, koska ilmastonmuutos lisää tulvien ja kuivuuksien todennäköisyyksiä. Komissio korosti osapuolten asiantuntijoiden yhteistyön tärkeyttä ja antoi kokonaiskäytön työryhmälle tehtäväksi jatkaa yhteistoimintamenettelyn laatimista.

Suomen ja Venäjän kalatalousasiantuntijat kertoivat tutkimuksista ja kalataloudellista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on parantaa kalakantojen tilaa ja niiden tehokasta käyttöä rajavesistöissä. Komissio kuuli myös uuden, vuonna 2018 allekirjoitetun yhteisymmärrysmuistion mukaisen kalataloustyöryhmän työn käynnistämisestä. Komissio antoi osapuolten kalatalousasiantuntijoiden tehtäväksi jatkaa toimia kalan kulun mahdollistamiseksi, päivittää rajavesistöjen pato- ja vaellusesteluettelo sekä jatkaa Gyrodactylus salaris –loisen leviämisen seuranta.

Komission internetsivuja ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti. Uutena asiana on sovittu englanninkielisten sivujen avaamisesta. Englanninkielisten sivujen katsottiin olevan tärkeitä Suomen ja Venäjän välisen rajavesistöyhteistyötä koskevan tiedon avoimuuden ja saatavuuden turvaamisessa.

Hounijoen rajaosuudella on tehty yhteinen katselmus, jolla selvitettiin, mikä oli syynä Vainikkalan aseman tulville huhtikuussa 2018 Suomen puolella. Katselmuksen perusteella komissio antoi kokonaiskäytön työryhmän osapuolille tehtäväksi järjestää säännöllisiä Hounijoen uoman ja rantojen katselmuksia Suomen ja Venäjän puolella ja laatia ehdotus veden haittavaikutusten ehkäisemistä.

Osapuolet sopivat järjestävänsä yhteisen kokouksen seuraavien työryhmien kokousten yhteydessä keskustellakseen tietojen esittämisen yhdenmukaistamisesta kestävän kehityksen indikaattorien 6.5.2. osalta (Maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelua ja käyttöä koskeva yleissopimus).

Komissio käsitteli ja hyväksyi Komission, kokonaiskäyttötyöryhmän ja vesiensuojelutyöryhmän työsuunnitelmat vuodelle 2019–2020. Komissio hyväksyi Venäjän osapuolen ehdotuksen pitää Komission 58. kokous vuonna 2020 Venäjällä.

Komission kokous sujui ystävyyden ja yhteisymmärryksen ilmapiirissä ja loi siten hyvät edellytykset jatkaa Suomen tasavallan ja Venäjän Federaation välistä rajavesistöjen järkipärisen käytön ja suojelun yhteistyötä.